

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Aanpak dierverwaarlozing

Jaarbericht 2013

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) was in 2013 onverminderd actief op het gebied van dierenwelzijn. In deze rapportage staan de aanpak van dierverwaarlozing en de resultaten van 2013 beschreven.

Algemeen

In 2013 ontving de NVWA ruim 2226 meldingen op het gebied van dierenwelzijn, in 2012 waren dat er nog 1747. Het betrof vooral runderen, maar ook andere diersoorten zoals varkens en schapen. In de meerderheid van de klacht ging de melding over mogelijke onvoldoende verzorging door de houder. De NVWA pakt een melding altijd op. Dit kan tot inspectie leiden, maar ook kan de NVWA de veehouder telefonisch benaderen. Deze keuze hangt af van de aard en ernst van de klacht. Naar aanleiding van deze meldingen heeft de NVWA 1661 landbouwbedrijven geïnspecteerd en 52 locatiemeldingen (325 gevallen niet akkoord) met betrekking tot dierenwelzijn onderzocht. Naast de meldingen heeft de NVWA een aantal bedrijven in beeld die pro-actief worden gevolgd (de aandachtsbedrijven) en treft de NVWA tijdens de reguliere inspecties ook gevallen van dierverwaarlozing aan.

Aanpak

Jaarlijks wordt de NVWA regelmatig geconfronteerd met gevallen van dierverwaarlozing bij landbouwhuisdieren. Dit kan soms zeer ernstige vormen aannemen. De aanpak hiervan door de NVWA vindt langs twee sporen plaats: bestuursrecht en strafrecht. Bij bestuursrecht ligt de nadruk op herstel van de overtreding, bij strafrecht staat, zoals het woord al zegt, de bestraffende reactie meer centraal.

Bestuursrecht

Vanaf 2008 kan de NVWA zelfstandig bestuursrecht in gang zetten. Als een inspecteur van de NVWA een overtreding van het dierenwelzijn signaleert, neemt hij contact op met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (voorheen Dienst Regelingen). In goed overleg wordt dan besloten wat de beste aanpak is om de situatie van de dieren te verbeteren: eerst een hersteltermijn aan de dierhouder geven of direct zelf ingrijpen. In de meeste gevallen krijgt de overtreder de kans eerst zelf herstelmaatregelen te treffen. Bijvoorbeeld de huisvesting repareren of een dierenarts laten komen. Als de veehouder geen maatregelen neemt, is het soms nodig om dieren naar een opvangadres te brengen. Dit gebeurt op kosten van de veehouder. Een veel voorkomend probleem is dat dierhouders te veel dieren hebben voor de beschikbare (geschikte) huisvesting en vaak te weinig geld en/of tijd om voor een groot aantal dieren te zorgen.

In 2013 zijn bijvoorbeeld meer dan 100 pony's van een dierhouder naar een opvangadres gebracht. De huisvesting was erg slecht (de dieren konden nergens schoon en droog liggen/staan) en veel dieren waren mager. Als de veehouder kan garanderen dat de omstandigheden verbeteren, kunnen de dieren weer terug. In dit geval was dat helaas niet mogelijk, maar in andere gevallen vaak wel. Bij de beslissing of dit mogelijk is staat het dierenwelzijn voorop. Een gebrek aan kennis en vaardigheden om voor veel dieren te zorgen speelt vaak een rol. In dat geval kan ook een oplossing zijn dat de veehouder minder dieren gaat houden.

Strafrecht

Bij toepassing van strafrecht maakt de NVWA-inspecteur een proces-verbaal (PV) op en stuurt dit naar de officier van justitie. Deze beoordeelt het PV en bereidt eventueel een rechtszitting voor. Uiteindelijk beslist de rechter of er sprake is van een strafbaar feit. De rechter bepaalt ook de straf. Dat kan in het uiterste geval een houdverbod zijn.

Resultaten

Uitgevoerde inspecties

In totaal zijn er in 2013 ruim 2300 (2389) welzijnsinspecties uitgevoerd en afgerond met een akkoord dan wel niet-akkoord bevinding. Dat zijn er bijna 700 meer dan in 2012. Het is mede gevolg van een beleidsaanpassing van de NVWA om de indicatie voor inspectie te verlagen. De achtergrond daarvan is dat de NVWA op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid geen enkel risico wil nemen. Deze beleidsaanpassing vloeit voort uit de praktische ervaringen van de afgelopen jaren.

Opgelegde sancties en maatregelen

In 2013 is er op het gebied van overtreding van de Gezondheids- en Welzijnswet voor dieren 87 maal proces-verbaal opgemaakt en aan het Openbaar Ministerie gezonden. Er zijn ook schriftelijke waarschuwingen gegeven (171x). Op 145 bedrijven zijn in totaal 211 toezichtsrapporten opgemaakt ten behoeve van het bestuursrechtelijk traject. In 2012 werden minder toezichtsrapporten opgemaakt, namelijk 141. Het aantal processen-verbaal was iets hoger in 2012, namelijk 103. Dit past in het beleid dat steeds meer de nadruk op bestuursrecht komt te liggen.

Bestuursdwang

De NVWA legt verzoeken tot bestuursdwang voor aan de handhavingpartner RVO, voorheen Dienst Regelingen. In 2013 heeft RVO in dat kader 410 lasten opgelegd, waarvan het merendeel een Last Onder Bestuursdwang. Dat betekent dat de veehouder maatregelen moet treffen of laten treffen. Doet hij dat niet, dan neemt de NVWA het over. Bij de aangeleverde zaken aan RVO waren in totaal 271.210 dieren betrokken. In 2013 zijn er in 20 gevallen (12 bedrijven) in totaal 669 dieren met spoed afgevoerd van het bedrijf omdat de NVWA constateerde dat er direct risico was voor de gezondheid en het welzijn van de dieren. Circa de helft daarvan betrof runderen, en circa een derde paarden en pony's.

Ter vergelijking: in 2012 heeft de toenmalige RVO 236 lasten opgelegd voor de NVWA, in dat jaar zijn er in totaal 96.068 dieren afgevoerd. Deze cijfers geven aan dat het weliswaar om een minderheid van de veestapel gaat maar toch wel aanzienlijke aantallen dieren betreft.

De aandachtsbedrijven

De NVWA heeft op dit moment 325 aandachtsbedrijven in beeld, waarvan bekend is dat er een serieus risico op dierverwaarlozing bestaat. Hiervan zijn circa 60 bedrijven notoire overtreders, waarvoor een zeer intensief inspectieregime

noodzakelijk is. De overigen zijn beheersbaar door met enige regelmaat een inspectie uit te voeren en maatregelen op te leggen. Een bedrijf kan pas van deze lijst afgevoerd worden als er voldoende vertrouwen bestaat in een structurele verbetering. In 2013 zijn ongeveer 50 bedrijven van die lijst afgevoerd. Het betreft overwegend bedrijven met rundvee specifiek en grazers in het algemeen. Van de 325 aandachtsbedrijven hebben er 257 een fysieke inspectie (117 niet akkoord) gehad. Interessant om te weten is dat van 141 van deze bedrijven ook een melding is binnengekomen

Afsprakenkader

Met de zogenaamde erfbetreders (iedereen die beroepsmatig op een bedrijf komt, zoals adviseurs, inspecteurs) is al in 2012 een Afsprakenkader signalering dierverwaarlozing afgesproken. Hieraan gekoppeld is het loket dierverwaarlozing. De bedrijven die bij dit loket gemeld worden, kunnen specifiek begeleiding krijgen op het terrein van management van psychosociale problematiek die ten grondslag kan liggen aan dierverwaarlozing. In 2013 heeft de NVWA 17 bedrijven naar dit loket doorgezet. Ook heeft de NVWA voorlichtingsbijeenkomsten voor erfbetreders georganiseerd.